

239. SMULSKI Julian, 56 lat, syn Wojciecha i Marianny z Laskowskich, ur. i zamieszkały w m. Narty, rolnik. Podejrzany o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom **został zamordowany 25 sierpnia 1944 roku w Nartach przez Jagdkommando Z Czumska.**

Biogram sporządzono na podstawie nw. Dokumentów, not biograficznych, zeznań świadków i relacji mieszkańców:

1.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
5	Smulski	Julian						

Dane osobowe ¹

Nazwisko: **Smulski**, imię: **Julian**, płeć: **mężczyzna**, miejsce zamieszkania: **Narty gm. Rogowo, pow. Rypin**

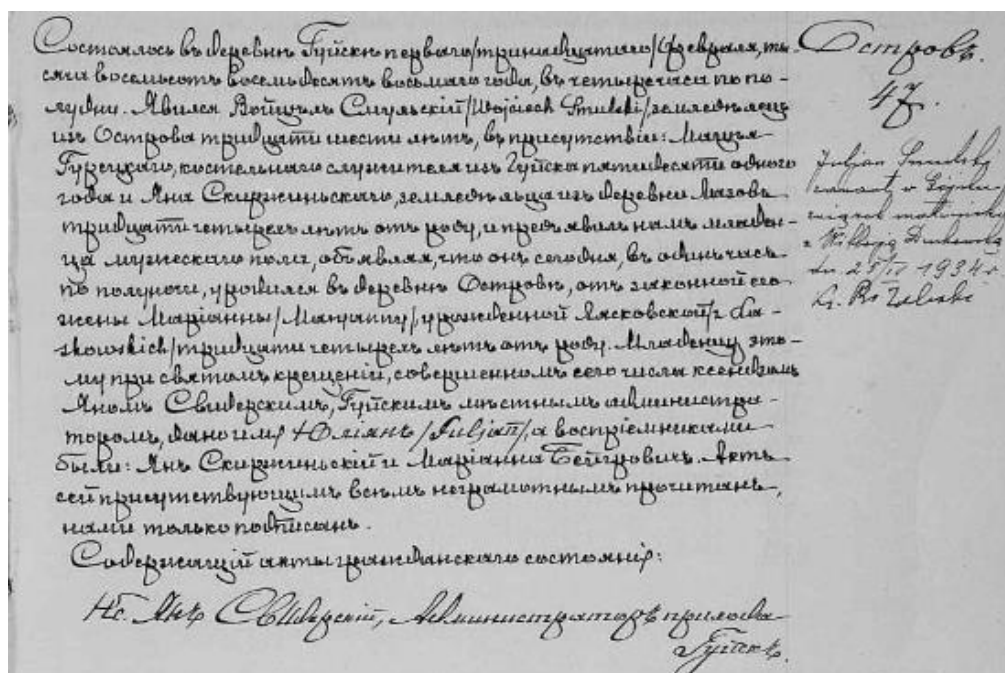
Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, dodatkowe informacje: **rozstrzelany przez hitlerowców**

Źródło: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, IPN BU 3049/239 s. 90

2.

Akt urodzenia Juliana
Smulskiego²

Akt w języku rosyjskim.

Na marginesie przypisek w j. polskim: Julian Smulski zawarł w Gójsku związek małżeński z Wiktoria Dąbrowską dnia 25.IV.1934 roku w podpisie Ks. Pr. Zaleski

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: **Smulski Julian**, L.p. 5 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

² Akt urodzenia Juliana Smulskiego s. Wojciecha i Marianny z Laskowskich, Parafia Gujsk, Numer aktu 47 z 1888 roku. Skan pozyskano ze strony <https://www.familysearch.org>

3.

Andrzej Szalkowski i Piotr Głakowski ³ prezentują następującą notę biograficzną:
Smulski Julian, ur. ok. 1878 roku, mieszkał w Czumsku Dużym, pow. Rypin. Podejrzewany o udzielanie pomocy partyzantom. Rozstrzelany przez Jagdkommando w miejscu zamieszkania 14 sierpnia 1944 roku.

4.

Po wojnie ciało Juliana Smulskiego zostało ekshumowane i w dniu 2 marca 1945 roku na cmentarzu Rzymsko-Katolickim w Gójsku odbył się pogrzeb 8 ofiar hitlerowskiego terroru z terenu parafii Gójsk.

Jak zaświadcza Stanisław Smulski ⁴ – syn zamordowanego Juliana Smólskiego „*Ciała zamordowanych ułożono w dwóch rzędach po cztery ciała w rzędzie. Pochowani zostali kolejno od lewej strony: Budzelewski, Kita, Smulski, Dębski. W pierwszym rzędzie od lewej strony 3 grób pochowany został Ignacy Zdziebłowski.*”.

Podobną wersję pochowania zamordowanych podaje Milewska Anna – siostra Kazimierza Budzelewskiego ⁵ „*Zamordowanych pochowano we wspólnej mogile po 4 osoby w rzędzie. Pamiętam (mówi Pani Milewska), że w rzędzie od strony alejki pochowani zostali kolejno od lewej strony Budzelewski Kazimierz - mój brat, potem Katarzyna Kita*”

Szkic usytuowania miejsc pochówku poszczególnych osób w zbiorowej mogile. (Na podstawie informacji przekazanych przez rodziny zamordowanych)

†	†	†	†
<i>Budzelewski Kazimierz</i>	<i>Kita Katarzyna</i>	<i>Smulski Julian</i>	<i>Dębski Władysław</i>
†	†	†	†
<i>Lisicki Władysław</i>	<i>Lisicki Dionizy</i>	<i>Zdziebłowski Ignacy</i>	<i>Bednarski Władysław</i>

Z dokumentacji fotograficznej mogiły zamordowanych Katarzyny Kita i Juliana Smulskiego wynika, że tablica Katarzyny Kita powinna znajdować się po lewej stronie a Juliana Smulskiego po prawej.

Stanisław Smulski wyjaśnił: „*Rodzina Smulskich była biedna, dlatego rodzina zaczęła się składać na pomnik. Ponieważ Kita pochowana była obok, rodzina doszła do wniosku, że może by pobudować pomnik razem z rodziną Kity, będzie to znacznie taniej.*

Rodzina Kity dołożyła się do pomnika. Podczas budowy pomnika leżałem 2 miesiące w szpitalu (mówi

³ A. Szalkowski, P. Gałkowski, Zbrodnie niemieckie na Ziemi Dobrzyńskiej (byłe powiaty Lipno i Rypin) w latach 1939-1945, Rypin 2019, s. 698. Na podstawie: Akt IPN Bydgoszcz, Ankiety, powiat Rypin, sygn. IPN BY 26/40 (Narty): Tablica nagrobna na cmentarzu w Gójsku.

⁴ Notatka służbowa sporządzona przez Dariusza Lazaowskiego w Czumsku Dużym gm. Rogowo, w dniu 4 marca 2003 roku z rozmowy ze Stanisławem Smulskim. Prywatne zbiory Dariusza Lazarowskiego.

⁵ Notatka służbowa sporządzona przez Dariusza Lazarowskiego w Cissach gm. Szczutowo z dnia 20 lutego 2003 roku z rozmowy z Anną Milewską. Prywatne zbiory Dariusza Lazarowskiego.

Smulski Stanisław) i nie dopilnowałem założenia tablicy pamiątkowej, tablice były zamienione przez budujących pomnik. Jak wróciłem ze szpitala pomnik już stał. Nie chcieliśmy już poprawiać tablic, no i tak zostało. Również rodzina Kity nie interesowała się tym grobem, ponieważ nie dochodziła zamiany tablic”⁶.

W księdze Zmarłych Parafii Gójsk⁷ – Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 253 pozycja wpisu 36 odnotowano: *W dniu 2 marca 1945 roku o godz. 2 po południu odbył się pogrzeb Juliana Smulskiego lat 56, urodzonego i zamieszkałego w Nartach, syn Wojciecha i Marianny z Laskowskich, zostawił żonę Wiktoryę z Dankowskich lat 46. Zmarł 25 sierpnia 1944 roku o godz. 12 w południe w Nartach. Zgłoszenia dokonał Wincenty Wąsicki lat 47 rolnik i Stanisław Kita lat 26 robotnik, oboje zamieszkali w Grabalu. Dopisek: zamordowany przez niemieckich żołdaków bez sakramentów świętych.*

PAROCHIA		Gójsk										DIOECESIS PLOCENSIS	
Numerus currens	ACTUM EST			COMPARUERUNT			ET DECLARAUERUNT:				MORTUUM (AM) ESSE		
	die	mense	hora	Nomina, cognomina, conditio, locus domicilii testium		etas	die	mense	hora	loco	Nomen, cognomen, conditio, locus domicilii actualis et legalis defuncti		etas
36	2	III	12	Wiktoria Smulsofa 46	32	25	VIII	1944	Narty	Wiktoria Smulsofa 56	zmarła w Nartach		56

Anno millesimo nongentesimo gesimo (1945)					253	
FILIUM (AM) PARENTUM		QUI SUPERVIXIT CONIUX		MORBUS ULTIMUS	SACRAMENTA SUSCEPTA	ADNOTATIONES
nomen, cognomen patris et matris, si nota sunt.		nomen et cognomen eius				de loco et numero sepulchri in coemeterio et aliae animadversiones.
Wojciech Stanisław z Laskowskich		Wiktoria z Dankowskich 46		nie ma	nie ma	

5.

Notę biograficzną Smulskiego Juliana powołując się na w.w. źródła IPN, dokumenty i informacje zawarto w pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945”⁸.

⁶ Foto grobu. Forum Stowarzyszenia TRADYTOR. Autor: Majsterek 07-01-2019. <http://forum.tradytor.pl/>

⁷ **Smulski Julian** – Księga zmarłych Parafii Gójsk– Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 253 pozycja wpisu 36.

⁸ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 401 - 402.